

بیانات امام خامنه‌ای در دیدار جمعی از فرهنگیان (۱۳۹۲/۲/۱۸)

محور اول : منزلت معلّم

- هدف از این جلسه : تکریم و احترام به معلمین.
- آنچه امروز در درجه‌ی اول برای ما اهمیت دارد : احترام قلبی‌ای را که شایسته‌ی مقام تعلیم و تربیت است، نشان بدهیم. اصل این است که «معلمی» منزلت لازم را در جامعه‌ی اسلامی داشته باشد.
- خیلی کوتاه‌بینی است که انسان شغل معلمی را ردیف سایر مشاغل و فقط وسیله‌ای برای تعیش قرار دهد؛ این حقیقت ندارد، معلمی در ردیف سایر مشاغل نیست؛ بسیار بالاتر است.
- تشبیه حقیقی نسبت به جایگاه معلم : پرداخت کننده و تراش دهنده‌ی به یک گوهر گرانبها، که به آن ارزش می‌بخشد. این گوهر گرانبها همین بچه‌های ما و کودکان ملتند،
- همه‌ی رفتار، حرکات، منش و اخلاق معلم، به صورت مستقیم در این مخاطب‌گیرا اثر می‌گذارد و او را شکل می‌دهد. بعد از پنجاه سال، شصت سال، خیلی از جزئیاتی که معلم به دانش‌آموز گفته است، در ذهن انسان هست.
- خیلی از خصوصیات که معلم با رفتار، با اخلاق، با نحوه‌ی حرف زدن و با نحوه‌ی تعامل خود به دانش‌آموز منتقل کرده است، در انسان باقی می‌ماند. گاهی انسان متوجه است، گاهی هم متوجه نیست.
- همه‌ی ما ندانسته در همان راهی حرکت می‌کنیم که بخش مُعظمی از آن را معلمین در نهاد ما قرار داده‌اند؛ این خیلی چیز مهمی است.
- یک کشور اگر بخواهد به سرفرازی، رفاه، غنا، علم و تفوق علمی رسد، اگر بخواهد مردم شجاع، آزاده، فهمیده، عاقل، خردمند و متفکر تحویل جامعه‌ی بشری دهد، باید زیرساخت اصلی تعلیم دوران کودکی و نوجوانی را درست کند. این، شأن معلم است. باید به معلم خیلی احترام کرد. برای ایجاد آمادگی لازم در معلم، خیلی باید صرف وقت کرد. برای تهیه‌ی سازوکاری که تعلیم و تربیت در آن مؤثر باشد و جهت درست داشته باشد، خیلی باید سرمایه‌گذاری کرد.
- باید حتماً از معلمین عزیزمان که این شغل را اختیار کرده‌اند و این زحمات را بر عهده گرفته‌اند، تشکر کنیم.
- ای بسا کسانی بودند که می‌توانستند سراغ کارهای دیگری بروند که هم درآمد بیشتری داشت، هم ممکن بود موقعیت‌های سیاسی و اجتماعی بیشتری داشته باشد، اما خود را وقف این مجموعه کردند؛ این خیلی باارزش است.
- در طول این سالها معلمین همیشه پای منافع انقلاب ایستاده‌اند، که یک نمونه‌اش مسئله‌ی دفاع مقدس است.
- خیلی‌ها برای معلمین و مدارس برنامه‌هایی داشتند، به دنبال هدفهای سیاسی بودند؛ آن که ایستاد، معلم بود. این‌ها همه پیش خدای متعال حسنه است.

محور دوم: تحوّل بنیادین آموزش و پرورش

– بحمدالله امروز سند این تحول در اختیار آموزش و پرورش است و در واقع نقشه‌ی راه، مشخص و معین شده است.

– تحول در انسان‌ها، تغییر صحیح در دل‌ها و باورها و حرکات و خلیات و امثال این‌ها، به یک زیرساخت محکم، احتیاج دارد. این زیرساخت، آموزش و پرورش است.

– آموزش و پرورش جدید در کشور ما، بر اساس یک مبنای فکری و اعتقادی دیگر به وجود آمد؛ ما هم در طول ده‌ها سال در همان ریل پیش رفتیم؛ که خوب، ریل درستی نبود.

– سند تحول باید ما را به سمت هدف‌های اسلامی حرکت دهد؛ باید جامعه را به سبک زندگی حقیقتاً اسلامی پیش ببرد؛ باید بتواند در ما خصلت‌های والای انسانی را به وجود بیاورد.

– ما امروز در خودمان، در خلیات خودمان، در رفتار خودمان، نقائصی مشاهده می‌کنیم؛ این نقائص باید برطرف شود.

– استعداد بشری در جامعه‌ی ایرانی، یک استعداد انبوه و سرشار است؛ این استعداد باید امکان بروز پیدا کند، جهت صحیح پیدا کند. این سند تحول، ناظر به یک چنین چیزی است.

– سند تحول یک متنی است که باید عملیاتی شود، منتها به‌هیچ‌وجه نباید در آن شتابزدگی باشد؛ با تدبیر، با تأمل، با ملاحظه‌ی صحیح جوانب باید پیش رفت.

– کار، کار عمیقی است. کارهای عمیق، کوتاه‌مدت و زودبازده نیست؛ بلندمدت و دیربازده است.

اگر درست صورت بگیرد، ماندگار و مثمر خواهد شد. اگر شتابزده شد، آن وقت نتیجه‌ی لازم را نخواهد داد.

امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند: «مُجْتَنَبِي الثَّمَرَةَ لِغَيْرِ وَقْتِ اِيْنَاعِهَا كَالزَّرْعِ بِغَيْرِ اَرْضِهِ». اگر چنانچه میوه را قبل از اینکه برسد، چیدید، در واقع چیزی به دست نیاورده‌اید و زحمتتان هدر رفته است. بگذارید میوه برسد، بعد بچینید تا از همه‌ی منافع آن بهره ببرید.

– شاید حلقه‌های تحقیقاتی متعددی لازم است که برای بخشهای این سند تحول، راهکارهای اجرایی و عملیاتی پیدا کند، تا حقیقتاً این ریل، صحیح گذاشته شود؛ آن وقت این قطار بر روی ریل حرکت کند.

– بحمدالله در این سال‌ها کارهای خیلی خوبی شده است؛ اما آنچه نشده است و باید بشود و اگر امروز دست‌به‌کار نشویم، قطعاً دیر خواهد شد، خیلی زیاد است.

آموزش و پرورش: یک مرکز اساسی و مهم

– آموزش و پرورش یک دستگاه معمولی و عادی در عرض سایر دستگاه‌ها نیست؛ یک مرکز اساسی و مهم است.

می‌توان آن را به عنوان موتور یک قطار یا به عنوان مرکز ذخیره‌ی یک مجموعه تعبیر کرد.

به هر حال با دستگاه‌های اجرایی دیگر فرق می‌کند.

کار عمقی و بنیانی در این وزارتخانه به قدری است که در سایر وزارتخانه‌ها نظیر آن را نمی‌شود پیدا کرد؛ حتی وزارتخانه‌های مشابه فرهنگی هم آن مقدار حساسیت و ظرافت و دقتی که در این مجموعه لازم است به کار گرفته شود، ندارند.

دانشگاه فرهنگیان

– مسئله‌ی دانشگاه فرهنگیان خیلی مهم است. اینجا شخصیت معلّمین ساخته می‌شود.

معلّم اگر شخصیت خودش ساخته نباشد، نمی‌تواند به متعلم و مخاطب خود چیزی بدهد.

اگرچه این دانشگاه مربوط به آموزش و پرورش است، لیکن آموزش عالی باید همه‌ی پشتیبانی‌های ممکن را از این دانشگاه‌ها بکند.

- مسئله‌ی کتاب‌های درسی بسیار مهم است.
- باید به طور مداوم و به تناسب نیازها، مضمون و محتوای این کتاب‌ها پیشرفت داشته باشد.
باید دستگاه‌های هشیارِ مراقب و چشم بینا در کل آموزش و پرورش وجود داشته باشد که هم پیشرفت‌های مبتنی بر سند تحول را تعقیب کند، ببیند کجا اشکال وجود دارد، بلافاصله اصلاح کند؛ هم در زمینه‌ی مواد درسی و کتاب‌های درسی، نیازها را بسنجد.
- سالهاست که ما یک مسائلی را در کتابها می‌گنجانیم؛ بعضی‌ها خارج می‌کنند، بعضی‌ها داخل می‌کنند.
ببینیم چه مواردی از معارف الهی و اسلامی، معارف مدنی، معارف تمدن‌ساز، معارف انسان‌ساز؛ معارفی که یک ملت را سربلند و پیشرو می‌کند، لازم است که اگر در کتاب‌های ما وجود ندارد، آن‌ها را بگنجانیم. چه چیزهایی نقطه‌ی مقابل است، تخدیر کننده و گمراه کننده است، آن‌ها را حذف کنیم.
چه چیزهایی به تناسب نسل‌ها یا جنسیت‌ها لازم است، آن‌ها را بگنجانیم: فرض بفرمائید ممکن است در کتاب‌های درسی دختران چیزهایی در زمینه‌های خانه‌داری، تربیت فرزند و امثال این‌ها لازم باشد؛ و در کتاب‌های پسران ممکن است چیزهای دیگری در مواجهه‌ی با مسائل کار، زندگی و امثال این‌ها لازم باشد.
این‌ها مراقبت لازم و دیده‌بانی دائم احتیاج دارد و باید این کارها انجام بگیرد.

پشتیبانی مالی آموزش و پرورش

لازم است هم دولت، هم مجلس، برای پشتیبانی مالی آموزش و پرورش، به طور جدی تأمل و تدبر کنند. نمی‌شود آموزش و پرورش را به حال خود رها کرد، بعد هم توقع داشت که پیش برود.

محور سوم: حماسه سیاسی و حماسه اقتصادی

- «حماسه‌ی سیاسی و حماسه‌ی اقتصادی» از مقولاتی است که آحاد ملت می‌توانند در آن نقش ایفاء کنند.
تا آحاد ملت نقش ایفاء نکنند، حماسه به وجود نمی‌آید.
البته بعضی‌ها ممکن است گرفتار باشند، بعضی‌ها تنبل باشند، بعضی‌ها شوق و شور لازم را نداشته باشند؛ وقتی فاطمه‌ی ملت، با نگاه به آن چشم‌انداز روشن، انگیزه‌ی لازم را برای حرکت داشتند، حماسه به وجود می‌آید و ان‌شاءالله به توفیق الهی، این حماسه به وجود خواهد آمد.

نقش آموزش و پرورش در حماسه‌سازی

- در این زمینه، آموزش و پرورش نقش آفرین است.
الف) نقش دانش‌آموزان: ای بسا دانش‌آموزی که هنوز در موقعیت قانونی برای رأی دادن نیست؛ اما می‌تواند خانواده‌ی خود را برای ورود در این میدان، برای انجام مسئولیت، تحت تأثیر قرار دهد.
ب) نقش معلمین: این تعداد کثیر معلمین در سرتاسر کشور، هم در این مسئله‌ی انتخابات، که مصرع برجسته‌ی حماسه‌ی سیاسی است، هم در بخش حماسه‌ی اقتصادی که یک چیز بلندمدت است، می‌توانند نقش آفرینی کنند.

نیاز به حماسه‌سازی در بخش‌های مختلف

- کشور و ملت بزرگ ما با اهداف و آرمانهایی که دارد، به حماسه‌سازی در بخش‌های مختلف نیاز دارد. ما باید با جهش پیش برویم.
- این ملت با همه‌ی استعدادی که دارد، در طول دوران طولانی اختناق عقب ماند.
از جاده‌ی علم، از سازندگی، از اقتصاد عقب ماندیم؛ دچار آفت‌های گوناگون فرهنگی و معرفتی شدیم.

انقلاب این فرصت را در مقابل ملت ایران گذاشت که این عقب‌ماندگی را جبران کند؛ و می‌بینید که در طول سه دهه‌ی گذشته‌ی انقلاب، ملت ایران چه مهارتی از خود نشان داد، چه پیشرفتی کرد.

پیشرفت‌های ملت ایران در این سه دهه، متناسب با سی سال نیست؛ یک نمونه‌اش پیشرفت‌های علمی است که مجامع جهانی چاره‌ای ندارند که به آن‌ها اعتراف کنند که اعتراف هم کردند.

یک بخش‌هایی هم هست که دشمن نباید اعتراف کند، اعتراف هم نمی‌کند: در زمینه‌ی سیاسی، در زمینه‌ی اجتماعی، در زمینه‌ی سازندگی کشور، در زمینه‌ی آگاهی و بصیرت عمومی؛ این‌ها را دشمنان ما در تبلیغاتشان، مصلحت نمی‌دانند بگویند، که مبادا ملت ما را به پیشرفت این کار تشویق کنند.

– اگر ملت ایران همین سرعت و شتاب پیشرفت را در همه‌ی زمینه‌ها حفظ کند، بلاشک زمان زیادی طول نخواهد کشید که در جایگاه شایسته‌ی خود قرار خواهد گرفت.

بخش زیادی از این مسئله با آموزش و پرورش و بخش مهمی از آن به مدیران کشور در زمینه‌های اجرائی ارتباط پیدا می‌کند.

این‌ها است که مسائل کشور را در نظر هر انسان بصیری حساس می‌کند.

این‌ها است که حماسه لازم دارد. بدون حماسه، این جهش‌ها به وجود نمی‌آید.

ما در دوران دفاع مقدس و در هر جایی هم که مردم مشارکت داده شدند، این را امتحان کردیم.

ان‌شاءالله در زمینه‌ی حماسه‌ی سیاسی و حماسه‌ی اقتصادی هم باید این را ملت ایران به چشم ببیند؛ و بخش زیادی از این، به عهده‌ی شما معلمین عزیز است.

دعا

امیدواریم ان‌شاءالله دست خدای متعال و حمایت الهی همیشه بر سر شما معلمین عزیز و مسئولان آموزش و پرورش باشد و روزبه‌روز این درخت پر بار و پربرکت، مبارک‌تر برای کشور ما و ملت ما به حساب بیاید.